

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč.«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zenta 5.«

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Avstrija, Nemčija, Italija.

Zadnje dni pišejo vsi časniki o zvezi mej na čelu omenjenih državah. Pred par meseci so nemški listi ovadili neko zvezo mej Avstrijo in Nemčijo in na tej zvezi je nekda res nekaj resnice; toda v tej ovadi je tičal namen Bismarka, da Rusijo opoši pred prevelikim prijateljstvom z Avstrijo, kajti prav ob tistem času se je govorilo, da se Avstrija in Rusija dogovarjati gledé prijateljskega rešenja jutrovega prašanja, kar pa železnemu kancelarju ni bilo po volji. V zadnjem času je pa italijanski minister zunanjih zadev, Mancini, v ital. parlamentu govoril o zunanji politiki in omenil neke zveze mej Italijo, Nemčijo in Avstrijo, katera zveza bi bila obrnena proti Francoski in osobito proti kolonijalni politiki po njej namravane. Predobro je znano, da so Italijani v Tunisu od Francozov dobili hudo zausnico, tega se je nekda Bismark jako veselil, kajti njemu gre od nekda zato, da Francosko osami in tako odstrani nevarnost maščevanja Francoske nad Nemško. Porabil je torej priliko, da je razžaljeno Italijo petagnol v trdno zvezo z Nemčijo; gotovo je potem, da je mešetaril tudi z Avstrijo, da pristopi tej zvezi, in da je tudi zmeštel neko zvezo, ki pa nima veljave za skrajne slučaje, ampak je v prvi vrsti veljavna za vzdrževanje evropskega miru; saj avstrijski oficijozni in oficijelni listi tudi govoré le o prijateljskih razmerah mej temi tremi državami, a odbijajo odločno vsako misel na pogodbe, katere bi Avstrijo vezale za vsak slučaj. To je tudi verjetno, ker Avstrija čuti potrebo, da živi v miru z vsemi velevladstvi, da more tako svoje notranje zadeve vravnati; to Avstriji tudi konvenira začasno, da se vsaj Bismark ne meša več toliko v notranje zadeve avstrijske in da od druge strani tudi »frenetizem« ne dobiva toliko potuhe od oficijalne Italije.

Drugo prašanje pa je, ako bi ta zveza tudi potem pokazala svojo istinitost in moč, ko bi v Evropi res prišlo do komplikacij. — Italija ni bila Avstriji nikoli zanesljiva zaveznica, prav tako Nemška ne, kar se tiče Italije je še ta pomislek, da italijanski narod, italijanska demokracija močno upliva na zunanjo politiko države in da se italijanski narod še nikoli ni brigal za prijazne odnose z Avstrijo, kar vse dela to zvezo le toliko časa mogočo, dokler ne nastopijo ozbilnejši časi; a da bi se Italija za vedno odpovedala ekspanzivnej (osvojujočej) politiki, to ne veruje nikdo, komur so socialne in državne razmere v Italiji le količkaj znane. Ako bi pa omenjena zveza

res imela kaj pomena, ne bi se obračala le proti Franciji, temuč tudi proti Rusiji in bi torej utegnola razdvojiti Avstrijo s to zadnjo državo. Da bi pa Francija v slučaju te zveze na vsak način z vso močjo delala na osko zvezo z Rusijo in da bi si prizadevala v to zvezo pridobiti še Angleško, h kateri bi pristopile tudi male države na Balkanu, da bi ta zveza mogla močno kompromitirati avstrijske interese na Balkanu, to je očitno. — Uže večkrat smo poudarjali, da Avstrija more svoj upliv in svojo moč le potem utrditi na Balkanu, ako ravna v popolnem porazumenju z Rusijo, in gotovi smo, da naši državniki tudi uvidevajo to potrebo. — Prav zato verujemo, da je zveza, o kateri se je zadnji čas toliko pisalo in ugibalo, le prijateljska razmera, ki ima svoj cilj v vzdrževanju evropskega miru; a da bi svoje trdnosti gotovo ne dokazala, kakor hitro bi prišlo do kacega prašanja prve vrste, ali celo do končnega rešenja jutrovega pitanja. Ta zveza nasprotuje interesom dveh držav: Italije in Avstrije, koristila bi pa le Nemčiji, zato ni naravna in ker ni naravna, ne bo imela obstanka, ko bi tudi v resnici bilo kaj na njej. — Prav zato je naše menenje, da je vse ta prijateljstvo le od deneš do jutri in da v slučaju ozbiljnega razdvoja mej Nemčijo in Francijo, ali mej zadnjo in Rusijo, nastanejo vse drugačne kombinacije, vse druge zveze. — Toliko na kratko našim čitateljem v pojasnjenje prašanja, ki se uže 10 dni vzdržuje na površju evropske politike.

Žena — angelj mirú?

Tudi ženske se vtikajo? Skončano je! »Vergniaud«.

Viktor Hugo, opisovaje bitje, kateremu se navadno pravi ženska — našel je v tem kipu iz mesa in krvi: človečanstva najkrotkejšo stran, ognjišče, bivališče, središče mirnemu razmišljevanju, — svetovanju — kar nas navdušuje, povzdiguje; kar nas na pravo pot napeljuje, z nevidljivo silo za seboj tira; zvesto nam prijateljico táčas, ko nas vse najbolj prezira, sovraži. Od patrijarhalne dobe sive starodavnosti do srednjega veka — do naših dni, smatrali smo žensko: Pribežališče miru, odpočitku, odmoru, h kateremu se človek zateka po skončanem trudopolnem dnevu; zvesto prijateljico i tešiteljico, mater svojim otrokom, jedino činiteljico najčistejega, najsvetejega radovanja. Ljubezen je ženski zgodovina, moškimi pa

pravi, da se solnce okolo zemlje vrti... ali se morda ne slagate s Kopernikom? Vi i njemu ne verjamate? Vse društvo se je počelo glasno smijati in vseh navzočih oči so se vprle v Rudina. »To ni glup človek,« pomislil je vsak.

»Vam se ljubi z menoj šaliti,« reče Pigasov. »To je sicer vrlo originalno, a semkaj ne spada.«

»V tem, kar sem dozdaj rekel, žalibog, jako malo je originalnosti. To so uže davno jasne i poznane stvari in stokrat izrečene. Ali o tem nismo razpravljali...«

»O čem pa?« vpraša osorno Pigasov. On je v prepiru iz začetka osmešiti hotel protivnika, potem je postal surov, a naposled se je namrgodil in obmolčal.

»Evo o čem,« nadaljuje Rudin, »jaz, verujte mi, moram iskreno obžalovati, kadar razborni ljudje napadajo...«

»Sisteme,« rečè Pigasov. »Da, recimo sisteme. Čemu se te besede strahite? Vsak sistem se osnuje na temeljitih zakonih, na načelih živjenja...«

»No vpoznati se ž njimi, odkriti jih, to ni mogoče!« »Prosim. Res, da jih vsak ne umeje, toda človeku je pogreška prirojena. Ali to vendar pripoznate, da je na priliko Newton odkril vsaj nekatere teh temeljnih zakonov. On je bil velemoj dobro; no proizvodi velemov so baš za tega voljo veliki, ker nam vsem koristijo. Napor, da se najdó obča načela, ta je jedno temeljnih svojstev človeškega uma, to je vsa naša izobraženost...«

»Vi ste zopet v ognji!« seže mu Pigasov v besedo. »Jaz sem praktičen človek ter se ne spuščam v vse te metafizične tankosti, niti se ne bodem kdaj spuščal.«

»Lepo, lepo, to je od vaše volje odvisno. No dopustite, da je sama vaša želja, izključljivo praktičen človek biti, v svojej vrsti uže sistem, teorija.«

»Izobraženost, pravite vi,« zavija Pigasov. »Tudi

le epizoda. Žensko življenje je vedna ljubezen, moško življenje pa nekaj razločnega, mnogovrstnega. Moško življenje je trajno delo, veda, politika, pohlep po odlikovanju, slava, sebičnost, društveno uredovanje; — trinoštvo, socializem, nihilizem, komunizem, ničevost; a v času je i ženska. —

Nekoliko desetletij, žali Bože, ljubezen i za žensko postaje epizoda. Na mestu, da bi ženska ostajala v krogu svoje družine i njo razveseljevala sè svojo mično navzočnostjo, kot angelj miru v tihem zavetju svojih dragih, zvesto čuvaje zaklad ljubezni do moške polovice, pričela je zdaj ona temu rubiti poslove, nosi hlače; vspanja se po lecah, obiskuje vseučilišča, tovarne, in kakor slučaj nanese, postane zdraviteljica ali juristinja, telegrafistinja ali pa voditeljica visoke politike pri okroglej mizi v kavani.

Mi nismo sovražniki ženstvu, ali vendar radovoljni ne gledamo, da se te vtikajo v poslove, koji jim niso pristojni in spodobni. — Kar smo do sedaj o ženstvu povedali, to vse se še lahko prebije in pozabi, izimši le to, da so skoraj zginola ženstva najlepša svojstva: ona sladka poezija in vabljava uljudnost. Ali ženstvo se je pričelo vtikati i obrajati tudi strankarskim sektam, ki nemajo nobene pravice do ženske svobode, osvoboditve, emancipacije. To je njih črni madež.

To niso one ženske iz l. 1783, katerim na čelo se je bila postavila cvetličarica Magdalena, bijajoč ob boben takoimenovan »Poziv lakote«, gruča močna do 6000 žensk prikoraka, sè zamolklim glasom bobna do Versajja, da si tu od dvora izprosé skorijo kruha.

Stvar postaje ozbiljna, rekel je Vergniaud, vendar mej ni presegala. Dandenes je stvar drugačna.

Brzojavne žice donasajo iz Spanije i Francozke groznih novic peklenskih činov »črna roka« — i donasajo nam tudi imena ne malo ženskih junakinj, krvnih dogodob, strastnih maščevanj; postale so krvoželjne furije sektarstva. Pomanjkuje nam izraza za taka zlodejstva.

Žalost in strah sprehajata človeka, opazujočega te mladenke, kako neboječe zahajajo v najgloblje rudnike — mešajo se mej drhali požigalcev; kako vedo sukati bodala, metati razpokljivih krogelj — kako se one veselé, gledajoč na kose razsekane človeške ude i krv teči v potokih. Kdo je prevstvoril one ženske? kdo jim je srce poledenil zmožnosti razsodbe? — kdo jih je poživilil — da so postale puntarice vladarici njih spola — ljubezni? V drugem času so opazovali ta ženski madež pri ženskih spuntajočih se materinemu čutju, sramežljivosti. Rim je stal na vrhuncu svoje imperatorske moči

s tem mislite koga v kozji rog ugnati. Baš nam je je vrlo treba te vaše izobraženosti! Jaz ne dam ni groša za to vašo izobraženost.

»Ali se vi grdo pravdate, Afrikan Semenič,« pridoda Darja Mihajlovna plavajoča v radosti, da je tako miren in uljuden nje novi znanec. »C'est un homme come il faut« mislila je v sebi in s prijaznim interesom Rudinu v lice gledala.

»Prosvete jaz braniti ne kanim,« nadaljuje po kratkem molčanju Rudin; »ona ne potrebuje moje obrambe. Vi je ne ljubite...« »Jupiter, ti se jeziš; gotovo si kriv.« Reči hočem s to poslovico, da so ti napadi sistem obéh razmatranj itd. osobito radi tega tako strastni, ker ljudje ob jednem z sistemo negirajo v obče znanje, nauko i vero v njih, da ne rečem vero v same sebe in svoje moči. Toda ljudem je ta vera potrebna; oni ne smejo živeti od samih vtiskov ter greše kadar se mislijo boje. Skepticizem je postal slaven po svojej neplodovitosti.

»Prazne besede!« zamrmlja Pigasov. »Morebiti. Ali dovolite mi opazko, da se »prazne besede« hočemo izognoti potrebi, kaj boljega povedati, nego prazne besede.«

»Kaj?« vpraša Pigasov in zamižika. »Vi ste razumeli, kaj sem hotel reči« veli z razdraženo neiztrpljivostjo Rudin. »Ponavljam, ako človek nema stalnih načel, v katere popolnoma veruje, ako nema tvrde podstave, na katero se opira, kako presodi potrebe, značenje in bodočnost svojega naroda? kako hode znal, da mu...«

»Zmaga je vaša, slava vam!« zavpije jezno Pigasov, nakloni se in gre v stran, a nikogar ne pogleda.

Rudin ga pogleda, nasmeje se, ter obmolči.

»Aha! pot pod nogel!« izpregovori Darja Mihajlovna. »Ne skrbite Dimitrij... oprostite, kako vas zovejo po očetu?« doda prijazno.

»Nikolajič.«

»Ne skrbite, ljubeznjivi Dimitrij Nikolajič, da je on koga s pravega pota zavet. On želi navidezno do-

Podlistek.

Rudin.

(Spisal J. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

III.

(Dalje.)

»Prekrasno!« reče Rudin, »po vašem torej uverenja niti nema.«

»Nema ga.«

»Ali je to vaše uverenje.«

»Da.«

»Pa kako morete reči, da ni uverenja, saj ga vi sami imate.«

Vsi v sobi so se jeli smijati in drug drugega gledati. »Prosim, prosim, zapenta Pigasov...« Darja Mihajlovna je ploskala z rokami in vikala: »bravo, bravo, pobit je Pigasov, pobit!« in polahkoma Rudinu klobuk iz rok vzela.

»Le radujte se, gospa,« reče jezno Pigasov. »Ni dosti reči strogo besedo, nego treba tudi dokazati... Mi smo s pravega razgovora zašli.«

»Dopustite,« povzame hladnokrvno Rudin besedo, »stvar je povsem jednostavna. Vi ne verujete v korist obéh razsojanj, vi ne verujete v uverenje...«

»Neverujem, neverujem, jaz ničesar neverujem.«

»Vrlo krasno, Vi ste skeptik.«

»Ne vem, čemu je treba tako učeno besedo rabiti. V ostalem...«

»Ne brbljajte vedno drugim v govor!« vmeša se Darja Mihajlovna.

»Ta beseda izrazuje mojo misel,« nadaljuje Rudin.

»Vi jo umejete, čemu naj jo torej ne rabim? Vi neverujete ničesar. Zakaj torej verujete v fakta?«

»Kako, zakaj? To je lepo! Fakta so jasne stvari in vsak ve, kaj so fakta... Jaz sodim o njih po izkustvu, po lastnih čuvstvih.«

»Ali vas čuvstvo ne more prevariti? Čuvstvo vam

na čelo velikanskemu posloju sezidanem v 9 stoletih vednih vojn postavljali so se krvoločni, bedaki, nesposobni, sedevali so na prestol posebej v sebi vsemogočnost na svetu. Imperator, bodisi Tiberij ali Neron, Clavdija ali Domicijan, ko je šel zvečer počivat v svojo velikansko palačo, pred katero so kralji njemu podložni ure in ure čakali privoljenja, da se mu poklone, — mislil si je, da ga solnce prihodnjega dneva utegne gledati kot begunca, sužnja ali pa mrtveca! Obči strah, negotovost prihodnosti sta tirala človeštvo v propad. Na eni strani: moč neznošljiva, nezmisljena; na drugi: stiskanje obupajočega ljudstva, hrepenenje, da bi le par uric uživalo v varnosti, kadar mu je Imperatorska milost privolila.

Proti nebu se niso obračali. Olimp je stal prazen, izimši jedinega boga, kakor ga zove Sofokles, brez ušes, brez srca: Destin (usoda). Pod pritiskom slepega trinoštra je tudi žensvo verovalo v ničevost obstoječega in z nogami teptalo: vero, obitelj, srmežljivost; postale so hudobnejše od moških. Razloček je le ta, da sedanje španske »manonegrista« trdno verujejo v boljšo bodočnost — za kojoj bodočnost pa, to vedo le one — »manonegrista« latinske pa so hitele uživati razkošnosti trup. Tačas se je žensvo opijalo, kakor moški. Kakor ta, tako je rimska matrona pohajala v areno, da se bije, kano boriteljica, še bolj srčna, kot moški je postajala, — da! nepremakljiva sredi arene z razgaljenimi prsi je pričakovala z jeklom v roci naskok divjega mrjasca. Bralo se jej je raz obraza dopadajenje, zadovoljnost, zavoljo drugim zadane smrti ali ran; veselilo jo je gledati mej bolečinami umirajočega sužnja ali drugega tekmeča.

Bile so vsem strastim udane, kano moški — i kakor poslednje v svojem času žanjejo sad svojega pregrešnega življenja — tako so i one.

Zginoli so bogovi, zginola je ženska krepost, zginolo častenje obitelji — i nastopilo je carstvo.

Dandenes se li ne godi prav tako? Kam ste pobegnoli, mirno ognjišče, mile oči, kder si človek išče po trudapolnem dnevu miru duha i poljubka miru. Po besedah Viktor Huga, če se nam žensvo izneveri, manjkala bode človeštvu krotka polovica, zmanjka tudi ono središče mirnega razmišljanja, ono nežno svetovanje, ki nas navdušuje, napeljuje, — one zveste prijateljice v času, ko nas vse sovraži. Zali Bože, da je resnica: Krasopana postaje Morjana; — kadar luč ugaša, mrači se!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poslanskej zbornici je 13. t. m. podal trgovinski minister predlogo o vredbi dovoljenih stavbenih obrtnij.

Schönerer in Fürnkranz sta predlagala, naj se voliilna doba v državni zbor skrajša od šest na tri leta, ali predlog ni bil dovolj podpiran.

Potem se je nadaljevala specialna debata o češkomoravske transverzalne železnici in bil je dotični zakon sprejet po odborovih predlogih v drugem čitanju.

14. t. m. je bil prav zdaj omenjeni zakon sprejet tudi v tretjem čitanju.

Potem se je začela obravnava o šolske novli. Poročevalec je bil Lienbacher. V imenu manjšine je govoril Beer ter predlagal, naj se preide na dnevni red. On sicer želi naj se zboljša ljudskih šol zakonodajstvo, a to naj se zgodi, ko se povrne mir, napada pa novo vredbo meščanskih šol. Zastran šolske dolžnosti pravi, da je vlada poleg pravic države in roditeljev iznašla novo pravico občin. Opozicija se bo z vsemi zakonitimi pripomočki bojevala zoper šolsko novelo.

V generalno debato se je zapisalo 42 govornikov zoper novelo, 15 pa zanjo. Boj bo tedaj jako srdit i dolgotrajen; menimo vendar, da vsi govorniki ne pri-

kazati, da se mu ne ljubi pravda... ali on dobro ve, da se z vami ne more pravdati. A vi sedite bliže k nam, da se bomo razgovarjali.

Rudin primakne svoj fotelj.
»Kako je to, da se mi do sedaj nismo poznali?« nadaljuje Darja Mihajlovna. »To mi je veliko čudo... Ali ste to knjigo čitali? C' est de Tocqueville vouz savez?«

Darja Mihajlovna ponudi Rudinu francosko brošuro. Rudin vzame tanko knjižico, pogleda malo v njo in jo zopet položi na mizo pred Darjo Mihajlovno ter reče, da tega spisa Tokvilovega sicer ni čital, no mnogo i mnogo o tej stvari, katero on razpravlja, premišljeval. Razgovor se zopet uname. Rudin se ni hotel iz začetka kazati, delal se je, kakor da mu besede ne dostaje, a naposled se je razpalil in razbesedil. K malu je donel samo njegov glas po sobi. Vsi drugi so stali kakor stolpi okolo njega.

Jedini Pigasov je stal daleč od njih poleg kamina. Rudin je govoril ognjeno in umno; pokazal je, da zna mnogo, a da je še več čital. Nihče ne bi bil o njem znamenitega človeka slutil... Tako slabo se oblači, tako malo se o njem govori. Vsi so mislili po kakšnem čudu je prišel iznenadoma takšen pametnjak na kmete. Tim bolj je očaral on vse, a najbolj pa Darjo Mihajlovno. Ona se je ponašala, da ga je našla in uže ukrepala, kako ga uvede mej svet. V prvih njenih čuvstvih je bilo k ljubu njenej starosti nekaj otročjega. Aleksandra Pavlovna je res malo umela iz govora Rudinovega, ali se je vendar čudila in radovala; nje brat se je divil; Pandulevski je gledal v Darjo Mihajlovno in očutil zavist. No od vseh najbolj zavzeta sta bila Basistov in Natalija. Basistov malo da ni dihali nehal; sedel je z odprtimi usti in zaprtimi očmi — ter slušal in slušal, kakor od svojega rojstva še nikogar slušal ni, a Nataljino lice je oblika lahka rudečica in nje pogled, v Rudina uprt, bil je i tamen i bliščoč.

dejo k besedi, i da večina o pravem času prazno besedičenje ustavi.

Hallwich je naglašal, da konfesijoneln šola seje seme nestrpljivosti v srca in da je novela spaka ljudskega šolskega zakona.

Grof Rihard Clem je rekel, da ga novela ne ogreva, ker bo dajala malo dejanskih dobitkov; glasoval pa bode zanjo, ker vsaj pripravlja prevredbo ljudskega šolskega zakona.

Mladočehki poslanec Tilscher pa je obsojal novelo iz kulturnih, narodnih in državnih ozirov. Rekel je, da mora nehati narodnostni prepir, ne po naredbah od zgoraj, ampak od spodaj, po šoli.

Rieger je izjavil, da se je treba potegniti za zastopnike nemških planinskih dežel, ker imajo lojalne, dobre avstrijske misli. Govornik pravi, da ta stvar spada v deželne zборе, kar naglašata tudi dotična resolucija. On razjasnuje posamezne važnije točke in pravi, da bo njegova stranka za novelo glasovala. Narodni se morajo dobrohotno podpirati, ker vsem ne pristuje enako, ampak suum cuique (vsacemu svoje).

V 16. t. m. se je v poslanskej zbornici nadaljevala šolska novela. Rechbauer je očital desnici, da dela manjšini silo, da to na rame naklada drugim, kar sama neče nositi. — Ozarkiewicz pričakuje od novele, da se vsled nje zboljša verski poduk. — Tomaszczak nasprotuje noveli ter trdi, da se ž njo prelomi ustava. — Schönerer izreče, da bosta on in Fürnkranz za prestop v specialno debato glasovala, a pri tretjem čitanju zoper zakon glasovala, ako se ne sprejme nju dostavek, po katerem sme biti v krščanski ljudskejši šoli vodja le kristijan brez razločka verozakona.

Promber imenuje novelo kost, katero so avtonomisti občinom vrgli.

Oberndorfer naglašata, da je kmetsko ljudstvo do mala vse za novelo ter pravi, da so občine pravi organ, da določajo šolske dolžnosti otrok.

Včeraj se je obravnava nadaljevala. O tej prihodnjič.

Svetovalstvo dunajske kazenske sodnije je zadnji vtorek sklenolo, naj se ustavi preiskava zoper Kaminskoga. Zatožba se je glasila na zapeljanje uradnikov k zlorabi uredske oblasti.

Dunajski studentje so začeli zopet rogoviliti. Ko je 13. aprila rektor Maassen začel predavati cerkveno pravo, zbrali so se studentje v učilišči ter rektorja sprejeli s žvižganjem, ropotanjem z nogami in pereat-klici. Rektor Maassen je planol k višku, začel govoriti, ter mej drugim rekel: »Mislite, da se vas bojim, da sploh bojazen poznam, kder sem v savesti, da sem storil svojo dolžnost. Ako bom moral braniti svoj urad in svoje dostojanstvo, spoznaste me od zle strani.« Studentje so potem učilišče zapustili in rektor je predavanje nadaljeval.

Spanga, kateri ni nevarno ranjen, trdi, da se on ni vdeležil umora Majlathovega. On ne taji, da so Beres, Pitely in Javos njegovi tovariši, pravi pa, da je zato iz Pešta pobegnol, ker so bili ti zaprti in se je bal, da zapró tudi njega zavoljo tatvine pri dr. Schwarzu.

V ogrskem državnem zboru je interpeliral 16 t. m. poslanec Füzesery vlado, ako jej je znano, da je bil pred nedavno višji uradnik graške policije v Pešti in da je iskal v glavnem mestu Ogrske večjega roparskega društva in da je na izkazu tega uradnika bilo ime tudi nekega državnega poslanca. Kaj misli torej storiti ministerstvo, da varuje čast državnega zbora? — Interpelacija je vzbudila velikansko senzacijo. — Razne parlamentarne stranke se zdaj posvetujejo, kaj je storiti v tej zadevi, in sklenole so nekda, da bodo terjale parlamentarno preiskavo v zadevi preiskavanja nekega graškega policista v hiši drž. poslanca Polonyi-a. — Čudne stvari se godé v Madjar-Orszag-u!

»Kako so mu oči sijajne!« šepeta jej Volincev.
»Da, prekrasne.«
»Skoda, da ima velike i rudeče roke.« Natalija ne odgovori nič.

Začeli so čaj piti. Razgovor je postal obeč; no kakor prej, tako so tudi zdaj kaj naglo vsi obmolknoli; samo Rudin je govoril. Darji Mihajlovni pade na um šala, Pigasova podražiti. Ona pride k njemu in mu reče tiho: »Zakaj ste obmolčali ter se zdaj smejete? Dajte, poprimite in oglejte se ž njim; a potem se obrne k Rudinu.«

»Vi o njem še jedne stvari ne veste,« reče mu in pokaže na Pigasova; »on je ljut sovrag žensk in jim ni trenutek oduška ne da; dajte, čovodite ga na pravi pot.«

Rudin pogleda na Pigasova... nehoté črez ramo. Rudin je od Pigasova bil za dve glavi viši.

Pigasov je skoro počil od jeze; lice mu je pobledele ko krpa.

»Darja Mihajlovna se vara,« jel je negotovim glasom govoriti; »jaz ne napadam samo ženske; jaz vsemu človečanstvu nisem prijatelj.«

»Pa kaj je povod tej mržnji?« vpraša Rudin. Pigasov mu pogleda ostro v oči.

»Gotovo poznanje lastnega srca, v katerem vsak dan nekatere nove pogrške najdem. Jaz po sebi i druge sodim. Morebiti to ni prav in sem jaz gorji od drugih; no kaj bi človek? takšna mi je navada!«

»Jaz vas umejem in čutim z Vami,« odgovori Rudin. »Katera plemenita duša ni skušala sama sebe ponižati. Toda na tem stališči brez izhoda ne sme se stati.«

»Pokorno se vam zahvaljujem za svedočbo moje plemenitosti,« reče Pigasov, »a za moje stališče se vam ni treba brigati. Ono ni slabo, pa, ako je vendar kakšen izhod, jaz ga bom iskal.«

»Ali vi s tem — oprostite moje izraze — višje

Vnanje dežele.

13. t. m. je umrla v mestu Cannes nadvojvodinja Marija Antonietta, 15. pa v Schwerinu meklenburško-schwerinski veliki vojvoda Friderik Franc II.

Is Belgrada telegrafirajo, da je kralj na dvornem obedu napil na zdravje novega metropolita in izrazil upanje, da bode duhovščina vlado podpirala na vzdrževanje notranjega miru in razvijanje napredka.

Rumunski kralj in kraljica sta 15. t. m. odpotovala iz Rima na Nemško.

V Marsilji se je delu odpovedalo petnajst tisoč delalcev, vsled tega zelo trpi trgovina, ker ni ljudi, ki bi blago nakladali in razkladali; v Marsiljo namenjene ladije zapuščajo to luko ter iščejo drugih pristanišč, najbolj Genovo, kder blago razklajajo.

V angleškej poslanskej zbornici je Gladstone 13. t. m. nasvetoval, naj se Wolseley in Seymourju za zasluge v Egiptu devoli po 2000 lir šterlin letne penzije, katero bodo uživali tudi nju prvi moški dediči.

Angleška se je polastila otoka Nova Guinea.

V Dublinu je 13. t. m. izrekla porotna sodnja, da je Jožef Brady kriv umora Burkeja. Vsled tega je bil k smrti obsojen.

Dopisi.

Tržaška okolica, 14. aprila.

(Našim mestnim očetom. — Nevarno slepar.) V enej zadnjih sej mestnega zbora je predlagal svetovalac Luzzatto, naj zbor protestuje proti temu, da vlada pošilja mestnemu zboru nemška pisma, ker deželni jezik je italijanski. O tej stvari imamo g. Luzzatto mnogo povedati. Če se drževajo nekoji mestni gospodje trditi, da je slovensko-italijansko mesto Trst čisto italijansko, naj pomislijo na zgoli slovensko okolico. Kako pa nekateri z okolico ravnajo, vidi se iz tega le: Vsa oznanila in poziva, ki jih pošiljajo v okolico, tiskajo se le v italijanskem jeziku. Napisi na ljudskih šolah v okolici in na stanovanjih kapovil (okoljskih županov) se čitajo: »Civica scuola popolare, Capo distrettuale civico.« Nadalje je tudi okrajni zdravnik, pod kojega spadajo Rojan, Greta, in Barkola, Italijan, koji ne umeje našega jezika in domače ljudi se »schlavo« pita. Tržaški magistrat je uvedel tudi v nekatere okoliške šole italijanske razrede, mej tem ko v Trstu niti ene ljudske slovenske šole neče dovoliti. Tudi vse magistratovo uradovanje z okolico je čisto v italijanskem jeziku. Ali ni to v nebo vpiljoči greh, da se mora ubogi okoličan razgovarjati v tujem jeziku, posebno kadar nese plačavat krvavi davek. Iz tega se vidi, mislim, dovolj, kako spoštuje naš magistrat enakopravnost. Vse to naj si vzame k srcu žid Luzzatto in kadar bode magistrat se svojim podložni po zakonu ravnal, potem naj še le protestuje proti vladnemu nemškemu pismu. Te naše narodne oskrunjene pravice treba omenjati, posebno sedaj, ko bode k malu tabor v Istri. Brez dvombe se zbere tam na tisoče Hrvatov in Slovencev. Trebalo bode tam pred zbrano množico odločno tirjati naše narodne pravice. — Iz mnogih vasi tržaške okolice je zapustilo pred mnogo leti nekliko mladeničev svojo domovino ter se preselilo v Ameriko. To priklonost je porabil nek slepar tako le: Predstavlja se za sina ali brata onim družinam, koji imajo sinove v Ameriki. Ker zna posebno natanko povedati vse razmere, koje imajo z oddaljenimi sinovi, verujejo mu ubogi ljudje. Ker mislijo, da je to pravi sin, ali brat, ki se je po toliko letih zopet domov povrnil, gosté navadno dobro omenjenega sleparja. Omenjeni človek se dobro naje in napije, potem pa naglo pobriše. Poslal je tudi nekliko ljudi v Trst z listi, češ, da potegnó denarjev. A še zdaj bi oni ljudje čakali, da se jim ni pamet razvedrila. 11. t. m. je bil ta človek v Barkovljah, 12. v sv. Križu. Šliši se tudi, da predno je prišel sem, sleparil je na enake načine v Kopru in Trstu. Tega tiča bi morala policija poiskati.

cenite ugajanje svojemu samoljubju, nego željo biti in živeti v istini...«

»Še nekaj,« vzklikne Pigasov, »samoljubje — jaz to umejem in nadejam se, da tudi vi, in sploh vsakdo; — a istina — kdo umeje istino? Kaj je? Kde je?«

»Vi stokrat tako brbljate,« vmeša se Darja Mihajlovna.

»Kaj za to? Jaz vas prašam, kde je izstina? Da, niti filozofi ne vedó, kaj je istina. Kant veli: evo, vedi, ona je to, a Hegel: nikari ne veruj, ona je to.«

»Ali veste vi, kaj govori Hegel o njej?« vpraša Rudin mirno.

»Jaz pravim,« povzame razpaljen Pigasov, »da ne morem umeti, kaj je istina. Kakor se meni vidi, niti je nema na svetu, to je, besedo imamo, stvari same pa ni.«

»Sram vas bodi,« jezila se je Darja Mihajlovna, »da se takega govorjenja ne sramujete, vi stari grešniki Istine nema! Čemu potem živjenje?«

»Jaz pak, Darja Mihajlovna, mislim, da bi vi vsakako lažje živeli brez istine, nego brez kupača Stefana, ki umeje izdelavati tako dobre kolače. Pa čemu, za milega Boga, čemu vam istina? Niti rokavic si ž njo ne morete zašiti.«

»To ni noben dokaz,« odgovori Darja Mihajlovna, »da to zavdara v klevetanje...«

»Ne vem, kako ta istina oči kolje,« zamrmlija Pigasov, ter se srdit v svoj kot umakne.

Rudin je povel govor o samoljubju in vrlo umno govoril. On je dokazoval, da je človek brez samoljubja kukavica, da je samoljubje — Arhimedov zakon; ali da je le oni vreden imena »človek«, kateri zna svojim samoljubjem tako vladati, kakor dober jezdec svojim konjem, kateri svojo ličnost položi na žrtvenik občega blaga...

(Dalje prihodnjič.)

Iz Jelšan, 15. aprila.

Draga mi «Edinost!» Dopisun Ničmanič s krivičnim podpisom iz Jelšan se je v tvojem listu br. 25 pritožil, da iz jelšanske občine čisto nič ne prinašaš dopisov in novic. Ker pa vidim, da mu je po njih dolg čas, namenil sem si večkrat važnejše reči poročati v tolažbo gosp. Ničmaniču. Če mu bo pa srčna žila preveč bila, pa mu prav kratkočasno zagodem tako, da se prav po medvedje zasukne. — Vi Ničmanič! ste neresnico pisali, da občespoštovani gospod Pip nobenemu ubožcu noče na posodo dati, ako bi mu tudi visoke obresti za posojeni denar zagotovil. Vsi farani temu lahko pričamo, da to ni resnično, ker mnogo je ljudi od njega novce na posodo vdobilo in šlo po svetu ž njimi drugih novcev služiti. A magnat s praznim žepom ne more ni sam sebi, ni ubogim pomagati. Vi, Ničmanič! ste tožili: dokler so bili v Jelšanah narodni učitelji, bila je tudi čitalnica pri nas. Čitalnica je zagledala beli dan, ko je bil za učitelja g. Pirč v Jelšanah, in še za njegovega službovanja je ugasnola. Za njim sta bila še dva druga gospoda učitelja, pa čitalnice nista našla in je tudi nista pustila. Jaz je torej nisim našel in je ne zanemari. Sami dobro znate, da sem uže lansko poletje nabiral ude za čitalno društvo in jih spravil nekoliko na svojo roko, in spisal pravila, po katerih se bo moral vsak vpisani ud ravnati. Nadejam se, da v kratkem zagleda beli dan, ako nam kakšen Ničmanič «nesloge» ne zaseje. — Vi trdite v hudobnem svojem dopisu, da se je še le pod mojim službovanjem nekakšna nemščina v šolo pritepla. Vsi prejšnji g.g. učitelji so v šoli nemško učili pisati in čitati do leta 1862, a od tega časa do današnjega dne se ne nahaja v šoli več nemških aktov. V s krivičnim podpisom podpisani dopisun ste častita gospoda Pip-a in Rotmajer-ja, kakor tudi mene samo iz hudobije hoteli pred svetom očrnuti, ker ste nevošljiv, da mirni in pešteni ljudje složno vkupej živé. Nevošljivost vam če srce raznesti, ker je č. g. Pip zlati križec 8. decembra 1863 za svoje zasluge kot vrli občinski glavar od Nj. Veličanstva prejel.

Iz Brezovice, dne 13. aprila.

Dopisnik iz Materije imenoval je v št. 29. «Edinosti» znano četvorico v Brezovici, da so poštenjaki. Mej njimi je v prvi vrsti vaški župan. — Delo da možu ime! — Ali tudi to le dejanje našega župana kaže, da je takov poštenjak?

Naš župan je dobil od materijske občine sadna drevesca, da jih razdeli mej občinarje. Poslušajte, kako pošteno je ravnal naš poštenjak: Poklical je k sebi vaščane, da jim razdeli poslana mu drevesca. Po reku: «kedor prej pride, prej melje» je ostalo več gospodarjev, ki niso dobili nič. Ko so vprašali, zakaj se ne dajo drevesca vsem, odgovoril jim je drugi poštenjak, da drevesca niso prišla za vse, ampak le za nekoje gospodarje. Vprašam, ali je to pošteno? Dopisnik iz Materije, priskočite poštenjakom na pomoč! Resnicoljub.

V Ljubljani, 16. aprila.

Prvi dan volilnega boja je končan, zmagala je v tretjem razredu narodna, domoljubna stranka. Od 147 oddanih glasov je dobil g. Dr. 145, g. Klein 144. Vseh volilcev v tem razredu je 237, t. j. 73 menj k ljub. vštetim častnim članom, nego leta 1880. Nasprotniki so v obupu orožje proč pometali in nobene kandidata postavili, celo večni kandidat, g. Otomar Bamberg jim letos ni hotel posoditi svojega imena. Napredek narodne stvari, kar so imenovali pred polu mesecem v konstitucionalnem društvu »die fortschreitende Slovenisirung Krains«, in naša vzorna, železna disciplina prejšnjih let sta jih odstrašila, zato se rajše kujajo ter pravijo, da nečejo, ker ne morejo. Tudi za II. razred ne bodo stavili kandidatov, v I. pa se baje namerjavajo okoristiti s zvižajo. Hočejo namreč razne naditi narodnjake, zanašaje se na mladenost agitacije in odsotnost nekaterih volilcev. To bi bil krik, ako bi se jim res kaj posrečilo, češ, volilci sami so pokazali hrbet narodnjakom. Zato je pa sveta dolžnost vsacega narodnega volilca, da se ne zanaša na prva dva dni zmage in odsotnost nemškutarjev, da ne dela v dobrodušnosti kompromisov na svojo roko, da pride na volišče v četrek in glasuje za vse štiri naše kandidate sicer bi se reklo: »Ko so ljudje spali, prišel je sovražnik....«

Z Dunaja 12. aprila.

Tandem aliquando — so priromali poslanci avtonomistične stranke na Dunaj in so levčarje vrgli iz večine, katero so nekaj dni imeli v državnem zboru. Res je, da mnogo levčarjev biva stalno na Dunaji, ki so tedaj hitro k reči, pa uže obzir na osobno čast in narodno korist bi moral prisiliti naše ljudi, da bi točno izpolnjevali svoje dolžnosti. Nehote se vrva vsacemu, kdor je učitelj, misel, da je treba priznati dijačku, če ga včasih v šolo ni, ker ga tam morda namesto desetaka čaka — dvojka.

Tržni ravnatelj Zeche je bil v mestnem zboru povedal, da nekateri bogateji mesarji in agenti meso podražujejo; vsled tega veliki šunder v dotičnih krogih; 150 velikih mesarjev je šlo na župana Uhla, ki pa je samo 7 zastopnikov sprejel; od same jeze bi bili radi Zeche-ja kar razmesarili. Ustavovorni privrženci pa so na strani tistih mož, ki ne privošče vaju ljudstvu mesa po poštenih cenah. To so prijatelji ljudstva!

Veliko preglavico dela Čehom gledé postopanja o šolskeje noveli poslanec Tilser, profesor na češkeje politehnik, ki vsakako hoče posebno klobaso ekstrahirati.

*) Ako bi občina — t. j. občinski odborniki bili tako uneti narodnjaki, kakor jih slika dopisnik iz Materije, ne bi bilo treba, da bi se drevesca dobivala iz družih dežel, marveč bi jih Brezovčani imeli doma iz šolskega vrta na izloži. — Mislim, predzadnji g. učitelj nam je prav radi tega odšel, ker ni imel in mu niso hoteli dati primerne šole vrta, v katerem bi izgojeval sadna drevesca. Bil je unet sadjar, a vse ni nič pomoglo! Sedaj se prav tako godi, a o tem važnem prasuju hočem v kratkem natančneje govoriti. Pis.—

beralno, po časnikih dunajskih in praških delajo nanj, naj bi vendar ne rušil discipline.

Dijaci, ki so bili radi nepatrijotičnega vedenja obsojeni, naznanjajo po »Neue Freie Presse«, da ne bodo rekurirali. »Ha, welche Wichtigkeit und Grossmuth!«

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Cesar je podelil občini Kreda na Tolminskem večji znesek kot donesek k troškom za odpeljavanje reke Natlone.

Cesaricin dar. Lipenška kapela je dobila od presvitlega cesarice prekrasen beli mašni parlament. Na notranjej strani so z svilo te le besede vsite: »Elizabeth, Amalija, Evgenija«. Lipenški kapeli. Marca 1883. Vidi se da se presvitla gospa tudi Kraševcev spominja.

O prihodu Nj. Veličanstva v Ljubljano piše v »Slovenski Narod«. Presvitlega cesarja generalni pobočnik F. Z. M. Mondel sporočil je brzojavno o prihodu Nj. Veličanstva in g. dež. glavar prof. Thurn objavil je včeraj v seji slavnostnega odbora ta telegram: Cesar pride v 11. dan julija popoldne v Ljubljano. Zvečer bakljada in serenada ljubljanskih društev. 12. julija zjutraj ob 9. uri slovesna sv. maša v stolnej cerkvi. Zvečer »Theatre paré« in razsvitljava mesta. 13. julija položi se temeljni kamen za »Rudofinum«. Popoldne ljudska veselica pod Tivoli. 14. julija bode cesar ogledaval razne zavode. 15. julija pelje se cesar v Idrijo, kamor pride ob 10. uri popoldne in ostane do 1. ure popoldne. 16. julija pelje se cesar v Kamnik, kjer bode od 11. do 1/1. ure popoldne. Iz Kamnika pelje se v Kranj, kamor pride ob 3. uri in ostane do 4. ure popoldne. Potem se odpelje v Lesce, ogleda kaznilnico v Begunjah in prenoči na Bledu. 17. julija vrne se cesar na Dunaj. Namerovanega velikanskega slavnostnega sprevoda cesar ni odobril. Sprevod napravila bodo razna društva in deputacije.

Tržaške novosti. Pomladansko vreme imamo še le od sobote sem; zato pa je bilo v nedeljo v Trstu pravo izseljevanje iz mesta na deželo, na tisoče ljudi se je napotilo v vse kraje okolice, česar so bili okoličanski gostilničarji prav zadovoljni.

Ministerijalna komisija za odpravo proste luke v kratkem dovrši svoje delo; te dni je došel sem še dvorni svetovalec Hart in viši inženir Varodi, da pregledata in odmerita kraj, kder bode prosto uvažanje blaga in kder se bodo zidali magazini za brezplačne zaloge. Ob enem se odloči zidanje novega mola in se bode rešilo tudi prašanje gledé potrebnega policijskega in doganskega osebja, katero oboje bode zadatno pomnoženo.

Začasno koncesijo za grajenje Tramway-a iz Trsta v Gorico in Vipavo je uže dobil od ministerstva g. inženir Schmidt. Torej je stvar zdaj uže za korak bliže izvršenja.

Olupki pomeranč so v Trstu zakrivili uže marsikatero nesrečo; v soboto se je spodrsnola dekla Reza Ukmar na takem olupku in si je zlomila levo roko.

Šestletni dečko je skakal po tramih na molu Terzije, a zdrznil je in tram mu je padel na glavo ter ga v hipu ubil.

Poskus samomora. 18letni tuji mladenič se je vrgel iz Riva della Sanità v morje, a ko je bil v mrzlej vodi, premislil se je in začel kričati, na kar ga je rešil nek pilot. Neznani je rekel, da se je hotel utopiti zaradi nesrečnih družinskih razmer.

Povozil je izvožnik št. 113 na trgu sv. Ivana neko Ano Lužič iz Gorjanskega, 17 letno kmečko dekle.

Prošli teden so trije šolarčki ponesrečili pri skakanju, eden si je zlomil roko, drugi rebra, tretji se je nevarno pobil na glavi. To vse je posledek slabe odgoje v šoli in doma.

Nož je sopes tirjal svoje žrtve. V nedeljo sta se skregala dva Furlana; a kreg je končal s tem, da so moral odnesti nekoga Cuzzi iz Kormina nevarno z nožem ranjenega v bolnico. Prav tako je bil v nedeljo v tepežu nevarno z nožem ranjen pek Soretič Andrej, rodoma Dornberčan. Peki naj se zbirajo pridno v pekovskem društvu; tam gotovo nobeden ne ponesreči.

Nabergoj in »Cittadino«. Uže zopet se je spravil »Cittadino« v sobotnej številki na Nabergoja, češ, da je napravil »fiasko« s svojo interpelacijo v zadevi Kriških ribičev. V svojej surovosti sega »Cittadino«, ta »kameleon«, dotle, da očita g. Nabergoja, da je oste (gostilničar). Povedali smo uže enkrat »tržaškemu kameleonu«, da je pravi nazor liberalizma: vsak stan ima pravico do zastopa v državnem zboru in gostilničar ne izključuje dobrega poslanca. Povedali smo tudi uže Italijanu »puro sangue« iz Portolj, da je o svojem času Nabergoja staval vsem drugim tržaškim poslancom v izgle, in akoprem nismo tako nedelikatni, da bi denes to ponavljali, pri vsem tem pa trdimo, sklicevaje se na občinstvo, katero je kolikor toliko podučeno o delovanju drž. poslancev, da gosp. Nabergoj ne stoji za nobenem teh poslancev gledé spolnovanja svojih poslanskih dolžnosti. A pogledimo si od blizu »fiasko«, katerega »C« očita Nabergoju. Minister Pino je odgovoril na znano Nabergojevo interpelacijo, da je italijanski konzul imel pravico, pristustvovati obravnavi proti kriškim ribičem, ker je izgovorjeno v pogodbi z italijanskim kraljestvom, da konzul more spremljati k sodnji italijanskega podanika. V tem bi torej bil ta velikanski »fiasko«? A Nabergoj ni govoril o pravicah italijanskega konzula, ampak je le to grajal, da se je konzulu dalo mesto, kder sedé sodniki; on je torej protestoval le proti formi. V ostalem pa to ni bil bistveni del interpelacije; ampak nje pravi namen je bil, da doseže za kriške ribiče večje varstvo in Nj. eks. baron Pino je v tej zadevi g. Nabergoju odgovoril povoljno njegovej interpelaciji; rekel je, da je dal povelje finančnim in

pomorskim višim oblastnijam v Trstu, naj strogo pazijo na to, da ribiči tuje države ne bodo skrunili pravic domačih avstrijskih ribičev in da se bodo držali postavno določene meje za ribarjenje, namreč 1 miljo od avstrijskih bregov, da so se začele celo dogovarjanja gledé ribarjenja s takozvano »cocchia«, ako je ta način ribarjenja res ribarstvu škodljiv ter ga je treba omejiti, dalje, da je vlada magistratu zaukazala, naj strožje postopa proti prestopnikom ribarskih pravic in da se na v interpelaciji omenjeni prenos sodskega prava v ribiških zadevah od magistrata na c. k. pomorsko sodnijo tudi ozir vzame, da se le izdela nov zakon zadevajoč ribarstvo, katere reforma se uže namerjava ter se bode vršila v kratkem. No, gospod »šviga švaga čez dva praga.« kde je ona blamaža? Ali ni g. Nabergoj dosegel s svojo interpelacijo, kar je namerjaval in kar že le kriški ribiči? Ni li to neumna koketerija z »Italijo«, ako se »C« tako poteza za italijanskega konzula in si tem prejasno kaže, da mu je bolj na srečo pravo italijanskega konzula, nego pa domačih pod tržaško občino spadajočih ribičev? Kak patrijotizem je to? Jeli avstrijski, je-li je lokalni tržaški, s katerim se ta list toliko bahači? Kriški ribiči, zapomnite si to dobro! Kadar bodo zopet volitve in bodo hodili mej vas volkovi Cittadinove baže, pošljite jih v »Chiozzo«! Nabergoj je vrlo branil vaše pravice, on bode tudi pazil, da se izvrši, kar je minister zagotovil »Oste« gor, »oste« dol: Zivio Nabergoj! Da, Cincar, če dobiš le rumenjakov broj, — tud' ti bi upil »Evviva Signor« — ne »oste« — »Nabergoj!«

Umrl je včeraj dr. Emanuel Hilberger, znameniti tržaški homeopat, ki je bil zdravnik mnogih prvih družin tržaških, in katerega so tudi prav dobro poznali boljši krogi na Notranjskem in Goriškem. Rajniki se je pečal tudi dosti z finančnimi podjetji in je hotel o svojem času v Gorici ustanoviti zdravniški hotel na delnice.

Matej Šuman, posestnik in gostilničar v Škednji, obče spoštovan in vri slovenski rodoljub je v petek zvečer po kratkej bolezni mirno v gospodu zaspal. Blagi rajniki je imel 60 let, bil je vedno zvest soborilec naših narodnih pravic i jako čislana i obče spoštovana osoba ne le v Škednji, temuč tudi v vsej tržaškej okolici. Kedo izmej nas ga ne pozna, ako uže drugače ne, kot prijaznega i gostoljubnega gostilničarja; dokaz vsemu temu je bil sijajni sprevod blazega rajncega, kateri je bil v nedeljo popoldne ob 4 uri v Škednji, kakoršnega Škednja še ni k malu imela. Sprevod je preskrbel tržaški zavod Zimolo, pred sprevodom je godla domača godba jako lepo žalostinke i za njo so stopali škedenjski pevci i pevci »Misereere«; sprevod je vodil v. čest. gosp. župnik z asistenco dveh drugih čest. gosp., rakev je bila jako lepo odličena s krasnimi vency i na strani rakev so žalostno stopali staroste Škedenjcev z debelimi svečami; pred hišo so škedenjski pevci jako lepo i mlo zapeli »Blagor mu« i na gomili »Jamica tiba«, posebno na pokopališču je mlo krasno petje naredilo tak vtisek na žalujoče občinstvo, da so se na marsikakem obrazu videle solzice, za kar gre posebna pohvala vrlemu g. učitelju Čenčur-ju. Zadnjo čast je blagemu rajncemu izkazalo vse polno občinstva ne le iz Škednja i bližnje okolice, temuč tudi iz Trsta. Tako nam nelzprosljiva smrt pobira staroste i obče spoštovane slovenske okoličane. Bodi mu zemljica lahka!

Odbor delalskega podp. društva nanzanja družabnikom in družabnicam in drugemu p. n. občinstvu, da bode III. veselica s predavanjem v zdolnji dvorani gostilne »Monte Verde«. Zanimiv program veselici priobči se v prib. listu.

Sodnijsko. Načelnik nihilistov pred tržaškim deželnim sodiščem. Se o pravem času se je posrečilo dejati načelnika nihilistov v varno zavetje ter ruski car se napoti sedaj h kronanju brez vsake skrbi! Marsikdo bode prašal, kedo je ta načelnik nihilistov in kako se je to posrečilo naše deželnej sodnji, ki je tako oddaljena od onih krajev, kder imajo nihilisti svoje delokroge. Na to odgovor: Imenovani ujeti in tudi uže obsojeni načelnik se zove Janez Krebs, doma iz Kopra, kupčijski agent, ki je v Aleksandriji adresiral pismi na dva tamošnja trgovca; v pismih jima preti, ako ne depositirata v 3 dneh 100 frankov na pošti, hosta »uomo morto«, kakor se sam izraža. Podpisan s imenom »Hermann Pöll, il capo della società segreta nihilista«. Zviti tiček gre res na pošto po pričakovane svote, a tam ga je uže čakala osoba v podobi policista, ki je tako brez vsake težkoče dejal v varno zavetje načelnika nihilistov, ki je bil tako pameten, da je v pismih dajal dober svet onima dvema trgovcema, naj se nikakor ne truditaa izvedeti, kdo je on, ker bi jima to itak nič ne koristilo. — Zaradi vsega tega je stal zviti nihilist 17. t. m. pred tuk. deželnim sodiščem in ker je vse obstal in prosil milosti rekoč, da je bil brez službe in v stiskah, da ni imel misli svojega pretenja izvršiti, ker še onih dveh trgovcev poznal ni razun po imenih, koji je videl napisani na tablah, sprehajajoč se po Aleksandriji, obsodilo ga je tuk. deželno sodišče na 7 mesecev ječe. — Ta čas bo kronanje ruskega carja dovršeno in potem mirna Bosna!

Obsodila je sodnija onega colnega fakina, Romano po imenu, o katerem smo poročali, da se je tako strogo potezal za zboljšanje osode colnih delalcev in pri tej priliki tudi pretil podvodji železnične postaje, na 6 mesecev ječe.

Policijsko. V gostilni »Aurora« vkradli so v pondelec zvečer zimsko sukno. Sreča, da je začelo pomladansko vreme. — Neznane lisice so vlomile v dvorišče hiše št. 233 Via Cattedrale in tam pokrale dosti glav letečine. — Zaprla je policija nekega fakina, ker je na eni ladji vkradel culico bombaža. — V prodajalnico duhana v Via delle Torri prišel je v nedeljo mladenec dobro oblečen, zahtevajoč smotke veržinke. Prodajalko mu poda škatljo, da si zbere; a mlade-

neč vzame polno škaflo, pobegne skozi vrata in v hipu zgine. Ker se ta način tatvine vedno ponavlja, bodo morala naše uboge »tabakine« prodajati po načelu: Ti meni groš, jez tebi veržinko.

II. veselica del. podp. društva v nedeljo, 15. t. m. se je vršila k ljubju težavam, katere so našemu občinstvu uže znane, primerno dobro, kajti občinstva je bilo pri tej veselici veliko več, nego pri prvi, akoprem je mnogo odličnih gostov odšlo pred začetkom prav zaradi novega prostora in zaradi zakasnjenega začetka; ta pot smo zapazili tudi veliko več slovenske inteligencije, kar nas je jako veselilo. O naših bratih ne govorimo, oni so nam v tem obziru vedno najlepši vzgled. — Predaval je gosp. prof. Mandić s krepkim glasom v hrvaškem jeziku in nam risal v skoro 1 uro dolgem govoru prekrasne značajne poljskih dam, katere so iz rodoljubja žrtvovala domovini bogastvo in v prognanstvu živele mnogokrat od dela svojih rok ter pri vsem tem še vedno pokladale svoj dar na žrtvenik domovine. Kazal nam je kaj lepo, kako se je na stotine poljskih dam iz najvišjih krogov posvetilo domačej literaturi, šolstvu in sploh omiki naroda, kako je mnogo teh dam slulo po vsem svetu in kako so poljske dame v Draždanih, Parizu, Rimu in drugod uživale največje spoštovanje in tam zaradi svoje učenosti in visoke socialne omike okolo sebe zbirale najodličnejše osebe. Konečno nam je postavil gosp. prof. poljsko damo kot pravi zgled in uzor najplemenitejšega rodoljubja in izrazil željo, naj bi ti izgledi blagonsno uplivali na naše ženstvo, katero žalibože še premalo goji čut patriotizma, in to v največjo škodo naše skupne domovine. — Občinstvo je gospodu govorniku izrazilo svojo hvaležnost za prelepo predavanje se živahnimi živoklici in rokoplaskom, kateri je trajal gotovo več minut, kar je dokaz, da je to večinoma slovensko občinstvo razumelo predavanje, in da ne le inteligencija, temuč tudi prosto slovensko občinstvo, posebno v Trstu, prav dobro umeje, da se bliža čas, ko bo de popolnoma odstranjen jezikovni razloček mej Slovencei in Hrvatii. (Nadejamo se, da nam gospod profesor Mandić, katerega želimo še večkrat slišati, usliši prošnjo ter nam izroči spis obsegajoč njegovo predavanje, da ga natisnemo v svojem listu našemu ženstvu v ozbiljen preudarek.) — Naši pevci so se tudi ta pot vrlo držali. A do entuzijazma je navdušila občinstvo mlada gospodičina Muhova, ki je nastopila v prekrasni opravi Črnogorke in nam z svojo deklamacijo naravno slikala strastno ljubezen Črnogorke do svoje domovine. Lep glas, lepo, pravilno izgovarjanje, pravilno podarjanje in kretanje nam je pokazalo v tej se čisto mladej gospodičini kaj izvrstno moč za naš domači oder. Ploskanja ni bilo konca in kraja, dokler ni gospodičina ponovila deklamacije. Tudi druga nova moč na muzikalnem polju se je pojavila pri tej veselici; gospod Prevec je izvajal nežnemu instrumentu (citram) tako mile glase, da je občinstvo zazabil v sladko uživanje. Umeje se, da je tudi on žel zaslužen priznanje in da je moral ponoviti vsako točko. — Tudi »Črni Juri« nas je zopet iznenadil z improvizacijo. — V obče je bila tudi ta veselica prijetna in finančni uspeh dober, kajti došlo je nad 40 gld. za naše pevce. No, zdaj imamo pred soboj še III. veselico in ta nam obeča najlepšega užitka, kajti obeča se nam, da bomo slišali mešani zbor, igranje na 2 citri in glasovir in še več družega novega. Zarad tega pa se je nadejati, da bo v nedeljo dvorana prenapolnjena, da pride še več inteligencije, nego zadnji pot in da tudi naši vrli pevci opravičijo nade, katere v nje stavi naklonjeno jim občinstvo ter da obvelja pregovor »finis coronat opus!«

Vabilo k odborovi seji »slov. učit. društva za koperski okraj v Dolini, dne 22. aprila t. l. ob 9. uri zjutraj. Dnevni red: 1. Določitev časa občnega zborovanja, 2. določitev dneva občnega zborovanja in 3. nasveti. Predsedništvo.

Mestne volitve v Ljubljani. Kakor poroča naš ljubljanski dopisnik, so narodni kandidati sijajno zmagali v III. razredu. — Uže včeraj ob 5 uri pop. nam je bilo znano, da so sijajno zmagali tudi v II. razredu, akoprem nismo prejeli nobenega telegrama iz Ljubljane. Kako to, vtegne vprašati kedo? No, »Triesterca« ni imela včeraj nobenega telegrama iz Ljubljane in to nam je povedalo več, nego najobširnejši telegram. Pri volitvi v II. razredu od dalo se je 279 glavov in so bili izvoljeni: g. dr. Fran Papež z 276 gl., g. Fran Žušek 274 gl., g. Miroslav Križnar z 272 gl., g. dr. Hinko Dolenc z 271 gl., g. Josip Tomak z 271 gl., g. Alfred Ledenic z 270 gl., g. Fran Šuklje z 268 gl. S to volitvijo imajo narodnjaki potrebni dve tretjini in je mesto Ljubljana zdaj popolnoma osvetlila svoje lice, na kar so ponosni ne le Ljubljančanje, ampak ves slovenski narod. Ljubljanskim volilem ključemo od bregov, Adrije: Hvala Vam! Živili!

Z Dunaja nam pišejo 17. t. m.: Denes je konec generalne debate o šolskej noveli; jutre bosta govorila generalna govornika Suess in Pflügl in pa poročevalec; morda bo tudi jutre uže glasovanje, pri katerem je večina 3—4 glasov gotova.

Popravek. Zadnja številka »Soče« je prinesla vsled pomote pri ekspediciji cestnega odbora v Sežani, da bode javna dražba za predelovanje enega kosa skladovne ceste mej Skopem in Dutovljami v 23. dan t. m. — a javna dražba bode pozitivno v 31. dan aprila meseca popoludne, — kakor je bilo prav tiskano v »Edinosti«.

Nesreče. Glavno mesto kraljestva Birma, Mandalaj, je pogorelo meseca aprila. Na tisoče hiš je vpepeljenih, palače ministrov, zastopnikov zunanjih držav in druga javna poslopja so uničena; pogorele so tudi ječe in mnogo jetnikov v njih. Škoda znaša mnogo milijonov. To mesto je bilo sezidano še le 1857 in je imelo zdaj okoli 120.000 prebivalcev. — Velik požar je bil 13. t. m. tudi v mestu Bordeaux

na Francoskem. Pogorele so vojaške zalognice, v katerih je ožen uničil sila veliko živeža in druge vojaške lastnine.

Pri Mólku sta predvčerajšnjem trčila na Donavi parnik in druga ladija (propelar), vsled te nesreče, katero je zakrivil kapitan propelarja, utonilo je 8 osob.

Tržno poročilo.

Kava — v jako dobrem obrajtu; prodalo se je te dni 2000 vreč Rio po gld. 42 do gld. 54.
Sladkor — mirna kupčija, cene šibke. Sladkor v vrečah velja od gld. 30¹/₂ do gld. 32.
Sadje — v dobrem obrajtu, cene trdne.
Olje — prav tako.
Petrolje. — Cena postala je sopet trdnejša, denes velja gld. 10¹/₂.
Domači pridelki — Fižol v boljšem obrajtu; cene so za malenkost boljše. Rudeč velja gld. 10¹/₂, do gld. 11.—, bobinec gld. 11¹/₂, do gld. 12, koks gld. 13¹/₂, do gld. 14. Maslo gld. 97 do gld. 101.

Borsno poročilo.

Borsa je bila te dni jako mlahova; pri vsem tem pa se vzdržuje kurzi, in ako se špekulacija le kolikaj oživi, vtegnejo kurzi še viši postati, ker položaj je jako ugoden.

Dunajska borsa

dne 17. aprila.

Žnotni drž. dolg v bankovcih	78 gld. 35 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 » 90 »
Zlata renta	98 » — »
5 ¹ / ₂ avst. renta	98 » 15 »
Delnice narodne banke	833 » — »
Kreditne delnice	312 » 90 »
London 10 lir sterlin	119 » 65 »
Napoleon	9 » 49 »
C. kr. cekini	5 » 64 »
100 državnih mark	58 » 50 »

Poslano.

Brezovške čitalnice odbor *) je v seji, dne 15. t. m. jednoglasno sklenol, da tirja od dopisnika dopisa iz Materije v 29 listu »Edinosti«, da kej prekličje javno v tem listu lažljivo svojo trditve; da je ljudstvo uže pri prvem zborovanju bilo razburjeno, ker se si pošteno zborovale. Ako dopisnik tega ne stori, ali za svojo trditve dokazov ne javi, pošlje ga čitalnični odbor po sodnjak-j poti. V Brezovici, dne 15. aprila 1883.
 Janko Koelper, predsednik; Peter Medveček, tajnik; Kasper Kastello, obč. glavar; France Benko, trgovec; Jože Koblar, Arten Vatevec, posestniki i odborniki.

Zahvala.

V sem soročnikom, prijateljem in znancem izrekamo hvaležnega srca svojo najtoplejšo zahvalo za izkazano sočutje o priliki nepričakovane smrti našega ljubljeneja in nepozabljivega očeta, oziroma brata in tasta, gospoda

Andrej Milavec-a,

prejšnjega župana, posestnika in predsednika kmetijske in obrtnijske čitalnice v Cirklnici, kateri je vsled ponesrečenja po kratkem, a hudem trpljenju 14. t. m. v Trstu v Gospodu zaspal.

Ostali žalujoči.

Štev. 18.

Razglas.

Dne 21. aprila t. l. ob 1. uri popoludne bode v **Dutovljah** javna dražba, pri kateri se odda predelovanje enega kosa skladovne ceste mej Skopem in Dutovljami.

Klicna cena znaša 243 gld.

Natančneje pogoje in načrt pogleda lahko vsakedo pri občinskem uradu v **Dutovljah**.

Cestni odbor v Sežani dne 14. aprila 1883.

3—2

Načelnik.

Delalnico

za napravo vsakovrstnega moškega i ženskega perila, je podpisana te dni ustanovila. Izdeluje po primernih cenah najfineja dela vezanja, všivanja, pletenja, nevostine oprave (bale). Naročila od zunaj se bodo točno po najnižjeji ceni izvrševala; priporoča se slavnemu občinstvu

Ana Kobal

3—3

via Boschetto N. 370 v Trstu.

Knjigotrštvo

Ferdinand-a Raffaelli-a v Trstu na borsnem trgu št. 12.

Podpisani ima v svojej zalogi na prodaj vsakovrstne knjige v slovenskem, nemškem, laškem in francoskem jeziku, lahko se naroči vsak, na izdajo v snopičih, kateri redno izhajajo. Ker se z vsemi slovenskimi založniki v zvezi, postreže lahko z vsako slovensko knjigo slavnemu občinstvu, zunanja naročila bodo točno izvršena, katerem se najtopleje priporoča

Ferdinand Raffaelli.

*) Gospoda dopisnika iz Materije vabimo tudi mi, da prekličje, ker je pisal, kar drugače mu pišemo mi v listu odprto pismo. Grdo je, ako ljudje, ki veljajo za pošteno rodoljube, list mistificirajo. Uredn.

Čudodelni plašter (cerot).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi še tako zastarana in kronična in tudi take, ki so se uže spremenile v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živcev in revmatizma v zglobah, čudodelno pomaga v bolečinah materinskih i. t. d. 50 letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po neštevilnih spričalih, katere se morejo pokazati vsakemu — *dobiva se le v lekarni* (10—2) **Rovinj, Corso št. 47.**

The Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar

dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene.

Poročstvo se daje za pet let, poduk na demu brezplačno

G. NEIDLINGER,

generalni agent

V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr. (13—3)

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To pripristo in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaze njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in prečenejo prav kmalu najtrdovratnije sledečnje bolesi. Prav izvrstno vtrastno zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glitiam, pri senahkih mišahih nadičenostih, zoper beli tok, božast, zoper stropek ter čistijo pokvarjene kri. Ona ne preganjajo samo omenjenih bolezni, an pak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. Prodajajo se v vsen glavnih lekarnah na svetu; za narobno in pošiljanje pa edino v lekarnici *Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni G. Zanetti i G. B. Rovis in G. B. Foraboschi.* Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Prva istrska voščarna

v Rovinju

odlikovana na razstavah v Gradcu v letu 1880 in v Trstu v letu 1882.

Priporočamo vel. čest. gospodom župnikom, ž. cerkvenim društvom in drugim pobožnim zavodom, kakor tudi gosp. trgovcem naše izdelke iz voska od bučel, katerega ponujamo po sledečih cenah:

- I. vrsta. Velikonočne velike sveče (naša posebnost) naslikane na olje, okrašene se zlatom, srebrom in s podobami sv. pokroviteljev . . . Kilogr. gld. 3.—
- Sveče, duplirje, velike sveče itd. . . » 2.—
- II. vrsta . . . » » 1.65
- III. vrsta . . . » » 1.40
- Slabša vrsta, sicer blago lepo na videz . . . » 1.20

NB. Te cene se razumejo v Rovinju, blago zacalano; povojilo (embalaža) računati se po ceni kar stane. V zameno se jemlje naravni vosek in voščeni odpadki po dobrih cenah.

12—9

Figli di Antonio Artusi.

C. k. privilegirano društvo

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1881:

Glavnica društva	gld. 3,300,000.—
rezervni fond od dobičkov	625,927.02
» za pokritje premikanja	»
vrednosti efektov	161,500.—
Premijna rezerva vsih oddelkov	6,638,505.—
Rezerva za škode	284,591.—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih . . . 13,206,696.47

Skupni znesek vsih škod plačanih od l. 1838 do 1881 . . . gld. 103,255,007.57

Urad ravnateljstva

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši). 24—20

Nova tiskarna

(Nuova Tipografia)

v Via Torrente, na voglu nasproti kavarni »Chiozza« in gostilne Aurora.

izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po najnižjeji ceni. Ker je v tej tiskarni osobje, ki zna slovenski in hrvaški jezik, kar se ne nahaja v nobeni drugi tiskarni v Trstu, priporoča se ta tiskarna sama po sebi Slovincem in Hrvatom, — posebno zdaj, ko bodo c. k. uradnije in stranke potrebovale vse polno novih slovenskih in hrvaških tiskovin. Priporoča se tudi čestiti duhovščini, gospodom učiteljem, ki pogostoma rabijo vsakovrstnih tiskovin, potem trgovcem, gostilničarjem in drugim obrtnikom.